

I kamerans närhet

Vårt seende är så starkt influerat av fotografiet, modernitetens viktigaste visuella teknik, att det är i det närmaste omöjligt att föreställa sig att se världen utan dess närvaro. Lennart Alves undersöker i sitt konstnärskap konsekvent vårt förhållande till visuella tekniker och seende och då främst kameran och fotografiet. Landskapet är det motiv som oftast används i Alves arbeten. I projektet *Sunsets and Sunrises – Everything we see could also be otherwise* (2000) finns kopplingar till nordiskt ljusmåleri i bilderna tagna vid havet där fotografierna blir abstrakta studier färg och form. I *Lånad utsikt* (1995-2001) blir kameran ett grafiskt instrument och strandlandskapet vid havet används som palett för att söka former och kompositioner som resulterade i serie suggestiva svartvita abstraktioner med referenser till fotohistorien. Tekniken och dess möjligheter är centrala i Alves arbete men här finns också ett vetenskapligt förhållningssätt till fotografiets konstnärliga funktion liksom dess idéhistoria. Det poetiska uttrycket i det konstnärliga framhäver den tvetydighet som präglat fotografiet sedan dess födelse.

Alves' senaste fotografier problematiserar idéer om kameran som en förstärkning av det mänskliga seendet genom sina nästan monokroma och dunkla bilder som tycks innehålla något vi inte kommer åt. En kvalitet som bekräftar fotografiets dubbeltydighet i att både registrera allt och samtidigt alltid vara ett fragment från tid och rum som fotografen valt. Platserna i denna bildserie har gått från det öppna kustlandskapet till skog och kraftledningsgator. Utgångspunkten för de nya fotografierna är så vitt skilda källor som bilderna från de amerikanska övergreppen på irakiska fångar i Abu Ghraib fångelset i Bagdad till de mycket obehagliga bilderna av lynchningar av svarta i USA. Bilderna från Abu Ghraib och lynchningarna i USA är dokument som möjliggjorts av kamerans närvaro. Ur det mörker i den situation som dokumenteras lyfter kameran fram övergreppen i ljuset.

Också August Strindbergs irrfärder i att fotografera himlakropparna utan lins och kamera som resulterade i hans Cellestografier ingår i det historiska material som inspirerat Alves. Med hjälp av fotokemi förväntade sig alkemisten Strindberg att på ett revolutionerande sätt registrera naturen och i den fotografiska processen ges möjlighet till ett seende långt mer avancerat än det ögat och vår varseblivning var kapabelt till.

Alves' fotografier av kraftledningar och trädformationer är både direkta i sitt tilltal men inbjuder också till tolkningar. Bilderna är kusliga och gåtfulla. Fotografen har varit där men vittnesmålet är fragmentariskt och ofullständigt eller kanske symboliskt. Här har stämningen i Alves arbete ett släktskap med David Lynch och hans värld, full av antydningar och gåtfulla kompositioner. Precis som Lynch har också Alves valt att använda skogen som stämningsskapare. Om vi bara betraktar bilderna tillräckligt länge och noga kommer vi att få se det de egentligen visar, det som finns gömt i fotografiets instrumentella struktur. Men även dessa bilder har en grafisk dimension där motiven abstraheras och vi kan vila i det poetiska.

Slutligen för Alves bilder, med sin avskalade tonskala och abstrakta utsnitt av landskapet tankarna till John Kirks bilder tagna under David Livingstones Zambesi-expedition 1858-64. Kirks bild av ett ogenomträngligt skogsparti från 1859 i Lupata var en av många som användes för att skapa ikonografin om Afrika som den "den mörka kontinenten" där den fotografiska processen symboliskt placerade kontinenten under ljuset. Kameran var överlägsen handen och ögat i att dokumentera men vad som visades och i vilket syfte var väl avvägt mot politiska och ekonomiska behov. Alves' bilder är ett utforskande av både teknik och form och samtidigt en komplex dialog med fotografiets historia. Fotografier har en särställning som historiska dokument i vår moderna historia och vårt förhållande till deras komplexa fragment av händelser i tid och rum lånar sig ständigt till kritisk granskning och omtolkningar. Alves' konstnärskap är del i det utforskande som rör vår visuella kultur men då inte av vad vi vet om vår värld och vår historia utan hur vi vet.